

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ
ТА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

МАТЕРІАЛИ

**IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

**«Застосування інноваційних технологій та методів навчання
при викладанні
фундаментальних та суспільно-гуманітарних освітніх компонентів
у закладах вищої освіти»**

18 БЕРЕЗНЯ 2026 РОКУ

м. Харків - 2026

електронних ресурсів у структуру курсу «Релігієзнавство» також забезпечує можливість використання різноманітних мультимедійних матеріалів, що сприяє більш глибокому розумінню історичних та культурних аспектів релігійних традицій.

Висновки. Використання цифрового освітнього простору у процесі викладання дисципліни «Релігієзнавство» є важливим напрямом модернізації сучасної вищої освіти. Осучаснені форми методичного забезпечення дозволяють підвищити ефективність навчального процесу, активізувати пізнавальну діяльність студентів та створити інтерактивне освітнє середовище. Інтеграція цифрових технологій у викладання соціально-гуманітарних дисциплін сприяє формуванню сучасних освітніх компетентностей студентів та підготовці їх до професійної діяльності у цифровому суспільстві.

ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНОГО ВИБОРУ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ КРИЗИ

Дем'янчук Т.В., Садовніков О.К.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

ta.demyanchuk03@gmail.com

Вступ. Умови війни та соціально-економічної кризи створюють ситуації, у яких людина змушена приймати складні моральні рішення. Такі обставини нерідко змінюють систему цінностей, впливають на поведінку та визначають пріоритети особистості. Особливо актуальним є дослідження морального вибору молоді, оскільки саме в цьому віці відбувається активне формування світоглядних і ціннісних орієнтацій. Аналіз моральних рішень у кризових умовах дозволяє краще зрозуміти, які фактори впливають на прийняття рішень і як люди оцінюють власні моральні принципи в ситуаціях небезпеки та невизначеності.

У межах дослідження було висунуто гіпотезу, що в умовах війни моральний вибір людини значною мірою визначається особистими цінностями та емоційними зв'язками, передусім орієнтацією на захист життя близьких і власну безпеку, тоді як формальні соціальні норми відіграють менш визначальну роль.

Мета дослідження. Метою дослідження є виявлення особливостей морального вибору людини та пов'язаних із ним ціннісних орієнтацій в умовах війни та соціальної кризи, а також визначення основних факторів, що впливають на прийняття моральних рішень, на основі результатів анкетного опитування.

Матеріали та методи. У дослідженні було використано метод анкетного опитування. Опитування проводилося серед громадян України віком від 17 до 40

років.

У дослідженні взяли участь 17 респондентів, серед яких 14 осіб віком 17–25 років та 3 особи віком 26–40 років. За статевою структурою вибірки переважали жінки (13 осіб), чоловіків – 4.

Дослідження має пілотний характер і не претендує на статистичну репрезентативність, а спрямоване на виявлення основних тенденцій морального вибору в умовах війни та соціальної кризи.

Результати дослідження. Результати опитування показали, що переважна більшість респондентів безпосередньо стикалася з наслідками війни та кризи (15 осіб), тоді як лише 2 відповіли негативно. На думку більшості учасників (14 осіб), війна насамперед виявляє приховані риси характеру людини – як позитивні, так і негативні.

У складних життєвих ситуаціях найважливішими цінностями респонденти назвали життя близьких (16 відповідей) та власне життя (14 відповідей). Також значну роль відіграють моральні принципи (11 відповідей), тоді як матеріальні цінності (4 відповіді) та обов'язок перед суспільством (1 відповідь) виявилися менш пріоритетними.

Більшість учасників опитування вважає, що в умовах війни моральні норми можуть змінюватися (12 осіб), а морально складні рішення іноді можуть бути виправданими (9 відповідей «іноді», 7 – «так»).

Серед факторів, що найбільше впливають на моральний вибір, респонденти найчастіше називали родину (8 відповідей) та інтуїцію або внутрішнє відчуття (6 відповідей). Значно рідше згадувалися релігія, страх та особистий досвід (по 2 відповіді).

Цікавим є те, що у гіпотетичній ситуації вибору між порятунком близької людини та кількох незнайомих більшість респондентів (15 осіб) обрали б порятунок близької людини. Крім того, значна частина учасників вважає допустимим іноді порушувати власні моральні принципи заради виживання (10 відповідей «так», 6 – «іноді»).

Щодо соціальних змін під час війни, більшість респондентів зазначила, що рівень солідарності залежить від конкретної ситуації (14 відповідей). Самопожертву більшість учасників сприймає радше як прояв героїзму або добровільного вибору (8 відповідей) або ж вагається у визначенні (8 відповідей), тоді як лише одна людина розглядає її як обов'язок.

Водночас 7 респондентів зазначили, що їм уже доводилося робити складний моральний вибір у реальному житті, а 10 осіб визнають, що іноді відчували провину за свій вибір, навіть якщо вважали його правильним у той момент.

У відкритому питанні щодо якостей, які допомагають людині приймати моральні рішення у кризових умовах, респонденти найчастіше згадували чесність, совість,

відповідальність, розсудливість, хоробрість, а також чітке усвідомлення власних цінностей.

Більшість учасників опитування (11 осіб) вважає, що у складних ситуаціях важливіше діяти за совістю, ніж лише за формальними правилами. Крім того, майже всі респонденти погодилися, що війна впливає на моральні переконання людини (15 осіб). Щодо впливу суспільної думки та соціальних мереж на моральний вибір, більшість респондентів оцінила його як нейтральний або незначний.

Висновки. Отримані результати свідчать, що у війні моральний вибір людини значною мірою визначається особистими цінностями, передусім турботою про життя близьких та власну безпеку. Більшість респондентів визнає, що екстремальні обставини можуть змінювати моральні норми та змушують приймати рішення, які в мирний час могли б здаватися неприйнятними.

Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання під час вивчення етичних дисциплін та формування морально-ціннісних орієнтацій молоді в умовах соціальних криз.

Результати опитування також демонструють моральну напругу між орієнтацією на особисту совість і готовністю в окремих випадках порушувати власні моральні принципи заради виживання, що свідчить про те, що у кризових ситуаціях моральні рішення часто набувають ситуаційного характеру.

Таким чином, дослідження підтверджує, що війна виступає важливим фактором трансформації моральних орієнтирів особистості, водночас підкреслюючи значення внутрішніх етичних принципів у процесі прийняття рішень.

ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Дудко Н.

Науковий керівник: О. Іващенко

Національний університет цивільного захисту України, Черкаси, Україна

dudko.nataliia_2025b@nuczu.edu.ua

Вступ. Уряд України ухвалив Концепцію Державної цільової національно-культурної програми сприяння вивченню та застосуванню англійської мови в Україні на 2026-2030 роки, метою якої є створення умов для широкого доступу до якісних інструментів вивчення та навчання англійської мови, підвищення рівня володіння нею серед громадян України, а також сприяння застосуванню англійської мови у сферах освіти, економіки, науки, державного управління та